

# AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Vol. I

---

Gh. Buzatu  
Mircea Chirițoiu

---



OPERA OMNIA

**TIPO MOLDOVA**

# **AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA**

**VOLUMUL I**

**DOCUMENTE DIN ARHIVELE SECRETE : 1944-1989**

Ediție îngrijită de Dr. GH. BUZATU și MIRCEA CHIRIȚOIU

Coperta: *Cristian Almășanu*

**Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,**

**Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România**

**Consultant științific:**

**Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi**

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al  
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatic

Iași, 2010

***Tipo Moldova,***

E-mail: [office@tipomoldova.ro](mailto:office@tipomoldova.ro)

# **AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA**

**VOLUMUL I**

**DOCUMENTE DIN ARHIVELE SECRETE : 1944-1989**

Ediție îngrijită de Dr. GH. BUZATU și MIRCEA CHIRIȚOIU

**TIPO MOLDOVA**

## CUPRINS

Argument .....	5
<b>AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA — STUDII .....</b>	<b>7</b>
I. ROMÂNII SUB OCUPAȚIA SOVIETICĂ .....	9
II. YALTA ȘI ROMÂNIA: MITURI ȘI REALITĂȚI .....	17
III. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ: „RADIOGRAFIA UNUI STALINIST” .....	27
IV. ANA PAUKER: FIȘE PENTRU PORTRET ȘI AUTOPORTRET .....	34
V. MĂRIREA ȘI DECĂDEREA LUI ALEXANDRU DRĂGHICI .....	40
VI. LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU: SPOVEDANIA UNUI NOMENCLATURIST ÎN DIZGRAȚIE .....	48
VII. ARMA POLITICĂ A REABILITĂRILOR: CARUSELUL CRIMELOR ȘI LIDERII COMUNIȘTI ROMÂNI .....	53
VIII. „RĂZBOIUL RECE” ȘI ROMÂNIA: ISTORIE ȘI ISTORIOGRAFIE .....	67
<b>AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA — DOCUMENTE .....</b>	<b>73</b>
A. ROMÂNII ÎN GULAGUL K.G.B. ....	75
1. Moscova, 2 iunie 1947 – Directivă specială pentru implantarea co- munismului în <b>Imperiul K.G.B</b> .....	76
B. ÎN CULISELE LOVITURII DE STAT DIN 30 DECEMBRIE 1947 .....	80
2. București, 31 decembrie 1947 – Telegramă a ministrului britanic la București către <i>Foreign Office</i> privind împrejurările în care a fost silit să abdice Regele Mihai I al României .....	84
3. București, 8 ianuarie 1948 – Raport al ministrului britanic la Bucu- rești adresat primului ministru, C.R. Attlee, despre condițiile în care a abdicat Regele Mihai I al României .....	86
4. Berna, 21 ianuarie 1948 – Telegramă a ambasadorului britanic în Elveția către <i>Foreign Office</i> privind convorbirea din ajun cu Regele Mihai I despre condițiile în care a survenit abdicarea din 30 de- cembrie 1947 .....	89
C. CĂLĂI ȘI VICTIME .....	91
5. București, 28 august 1948 – Decret pentru înființarea și organiza- rea Direcției Generale a Securității Poporului .....	93
6. București, 28 august 1948 – Decret pentru desemnarea conducerii D.G.S.P. ....	95
7. București, 28 august 1948 – Decret pentru desemnarea unor per- soane la conducerea serviciilor D.G.S.P. ....	96
8. București, 31 decembrie 1948 – Decret pentru înființarea trupelor M.A.I. al României .....	97
9. București, 30 iulie 1949 – Decret pentru înființarea de gospodării agricole colective. În anexă, expunere de motive .....	98

10.	București, 23 martie 1950 – Decret pentru schimbarea denumirii Ministerului Apărării Naționale în Ministerul Forțelor Armate ale R.P.R. ....	99
11.	București, 9 august 1954 – Referat cuprinzând măsurile pentru îmbunătățirea activității Institutului de Istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R. ....	100
12.	București, 26 mai 1956 – Decret pentru grațierea Elenei Pătrășcanu. În anexă, referat ....	102
13.	București, 10 aprilie 1962 – Proiect de decret pentru grațierea lui Ion Dobre [Nichifor Crainic] ....	104
14.	București, 18 aprilie 1962 – Decret pentru grațierea lui Al. Teodoreanu, zis „Păstorel” ....	106
15.	București, 20 martie 1964 – Referat al președintelui Comisiei Controlului de Partid din cadrul C.C. al P.M.R. privind reprimirea în partid a scriitorului Zaharia Stancu ....	107
16.	București, martie 1964 – Memoriul scriitorului Zaharia Stancu adresat lui Gh. Gheorghiu-Dej în problema primirii sale în P.M.R. ....	110
17.	București, 26 martie 1960 – Memoriul scriitorului Zaharia Stancu adresat lui Gh. Gheorghiu-Dej privind reprimirea sa în P.M.R. (anexat la documentul precedent – nr. 16) ....	112
18.	București, 20 martie 1964 – Referat al președintelui Comisiei Controlului de Partid din cadrul C.C. al P.M.R. privind reprimirea în partid a profesorului George Ivașcu ....	113
19.	București, 30 aprilie 1964 – Referat privind majorarea pensiei lui Pantelimon Halippa ....	116
20.	București, 23 mai 1964 – Memoriul prof. Costin Murgescu adresat lui Gh. Gheorghiu-Dej privind primirea sa în P.M.R. ....	117
21.	București, 17 august 1964 – Proiect de decret privind acordarea unei pensii locotenent-colonelului Anton Dumitrescu, participant la înfăptuirea actului de la 23 august 1944 ....	120
22.	București, 24 septembrie 1964 – Decret privind acordarea unei pensii lui Petre Pandrea. În anexă, referat ....	122
23.	București, 14 noiembrie 1968 – Decret semnat de N. Ceaușescu privind retragerea gradului de general-colonel lui Al. Drăghici și trecerea lui în evidența rezerviștilor cu gradul de soldat. În anexă, expunerea de motive ....	125
24.	București, 11 martie 1969 – Decret semnat de N. Ceaușescu privind acordarea unei pensii Constanței N. Poenaru, fiica Mareșalului C. Prezan ....	127
25–35.	1959–1970 – Dosarul profesorului Petru Caraman	
25.	București, 15 august 1970 – Notă a secretarului Consiliului de Stat al României privind sporirea pensiei prof. P. Caraman de la 1380 lei la 2500 lei ....	129
26.	Iași, 18 iulie 1970 – Adresă a președintelui Consiliului Popular al Județului Iași către Consiliul de Stat privind stabilirea pensiei prof. P. Caraman la nivelul de 2500 lei ....	130
27.	Iași, 2 ianuarie 1970 – Memoriu al prof. P. Caraman adresat Consiliului de Stat al R. S. România ....	132

28.	Iași, 14 iulie 1970 – Referat al Oficiului de Asigurări Sociale și Pensii din cadrul Consiliului Popular al Județului Iași privind cuantumul pensiei prof. P. Caraman .....	139
29.	Iași, 15 decembrie 1962 – Decizia nr. 11882 a Consiliului Popular al Județului Iași, Oficiul de Asigurări Sociale și Pensii privind stabilirea, cu începere de la 1 ianuarie 1963, a unei pensii (majorate) de 1380 lei profesorului P. Caraman .....	141
30.	Iași, 13 septembrie, 1960 – Certificat nr. 3313 al Serviciului Arhiva Istorică din cadrul Direcției Generale a Arhivelor Statului privind activitatea prof. P. Caraman în perioada 1926–1947 .....	142
31.	Iași, 12 octombrie 1959 – Notificare a Serviciului Cadre al Universității „Al. I. Cuza” din Iași privind funcționarea lui P. Caraman la unitatea respectivă în anii 1938-1940, 1940–1941 și 1941–1947, ca profesor suplinitor, conferențiar și, respectiv, profesor titular .....	143
32.	Iași, 11 ianuarie 1965 – Notă a Universității „Al. I. Cuza” din Iași către Direcția selecționării și promovării cadrelor didactice din cadrul Ministerului Învățământului privind recomandarea Rectoratului către Facultatea de Filologie pentru eventuala reîncadrare a prof. P. Caraman .....	144
33.	Iași, 9 ianuarie 1965 – Notă de răspuns a Decanului Facultății de Filologie către Rectoratul Universității „Al. I. Cuza” din Iași privind reîncadrarea „pe post de profesor cu normă științifică” a lui P. Caraman .....	145
34.	Iași, 12 octombrie 1964 – Informare asupra activității didactico-științifice și politice a fostului profesor P. Caraman, întocmit de Serviciul Personal al Universității „Al. I. Cuza” din Iași .....	146
35.	Iași, 1965 – Notă de prezentare a activității prof. P. Caraman, întocmită de Filiala Iași a Academiei R.P.R. ....	148
36.	București, 15 iulie 1974 – Notă a Secției de scrisori și audiențe din cadrul C.C. al P.C.R. privind acordarea unor ordine și medalii familiei Andrei și Ersilia Dufală pentru rolul jucat în pregătirea acțului de la 23 august 1944 (găzduirea în casa de la Balotești a lui Lucrețiu Pătrășcanu) .....	151
37.	București, 27 septembrie 1980 – Memoriu adresat de prof. George Ivașcu lui N. Ceaușescu privind înlocuirea sa de la conducerea revistei „România literară”, pe motive de boală. N. Ceaușescu a citit respectivul memoriu și l-a recomandat, pe marginea din stânga sus a primei pagini, „tovarășului [Ilie] Rădulescu, șeful Secției de Propagandă a C.C. al P.C.R.” Notă de însoțire (în anexă) .....	152
D.	1957 : CATASTROFA AVIATICĂ DE PE AEROPORTUL VNUKOVO DIN MOSCOVA – PROVOCARE SAU ACCIDENT ? .....	154
38.	[Moscova, noiembrie 1957] – Proces-verbal privind cauzele prăbușirii avionului „IL-14” cu membrii delegației de partid și guvernamentale a R.P.R. (Vnukovo, 4 noiembrie 1957) .....	155
39.	(Moscova, noiembrie 1957) – Informarea șefului Direcției Generale nr. 4 din cadrul Ministerului Sănătății al U.R.S.S. privind starea sănătății membrilor Delegației de partid și guvernamentale a R.P.R. (Chivu Stoica, Ștefan Voitec, Al. Moghioroș, N. Ceaușescu, Leonte Răutu, Ștefan Voicu, M. Novikov, Al. Micu și Ion Petrescu) ....	160

40. (Moscova, noiembrie 1957) – Concluziile expertului medico-legal Gorschi, din cadrul Ministerului Sănătății al U.R.S.S., privind cauzele decesului lui Grigore Preoteasa .....	162
E. 1967–1968 : REEXAMINAREA „CAZURILOR“ LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU, ANA PAUKER, VASILE LUCA ȘI TEOHARI GEORGESCU .....	163
41. București, 19 octombrie 1967 – Stenograma discuțiilor avute cu Gh. Pintilie .....	165
42. București, 2 noiembrie 1967 – Stenograma discuțiilor avute cu Dumitru Petrescu .....	171
43. București, 13 martie 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Miron Constantinescu .....	178
44. București, 13 aprilie 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Alexandru Drăghici .....	184
45. București, 20 mai 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Alexandru Drăghici .....	188
46. București, 25 mai 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Alexandru Drăghici .....	204
47. București, 3 iunie 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Alexandru Drăghici .....	217
48. București, 30 octombrie 1968 – Stenograma discuțiilor avute cu Alexandru Drăghici .....	229
F. PROGRAMUL STABILIT DE PARTID: PROPAGANDĂ, CULTURĂ, ARTĂ ȘI ȘTIINȚĂ .....	233
49. [București], 10 iunie 1954 – Tabel cuprinzând personalități cărora li s-a acordat dreptul să primească îngrijiri medicale în unitățile Direcției Treburilor C.C. al P.M.R. ....	234
50. București, 15 iunie 1956 – Referat prezentat de Direcția de Propagandă și Cultură a C.C. al P.M.R. (semnat de Leonte Răutu) prin care se aprobă proiectul de salut al C.C. al P.M.R. adresat Congresului Uniunii Scriitorilor din R.P.R. ....	236
51. [București], 7 iulie 1956 – Referat prezentat de Direcția de Propagandă și Cultură a C.C. al P.M.R. pentru aprobarea proiectului <b>Planului de măsuri</b> în vederea intensificării muncii politico-ideologice în rândurile intelectualilor .....	241



# AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Vol. II

---

Gh. Buzatu  
Mircea Chirițoiu

---



OPERA OMNIA

**TIPO MOLDOVA**

# **AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA**

**VOLUMUL II**

**DOCUMENTE DIN ARHIVELE SECRETE : 1944-1989**

Ediție îngrijită de Dr. GH. BUZATU și MIRCEA CHIRIȚOIU

Coperta: *Cristian Almășanu*

**Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,**

**Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România**

**Consultant științific:**

**Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi**

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al  
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatică

Iași, 2010

***Tipo Moldova,***

E-mail: [office@tipomoldova.ro](mailto:office@tipomoldova.ro)

# **AGRESIUNEA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA**

**VOLUMUL II**

**DOCUMENTE DIN ARHIVELE SECRETE : 1944-1989**

Ediție îngrijită de Dr. GH. BUZATU și MIRCEA CHIRIȚOIU

**TIPO MOLDOVA**

# CUPRINS

<b>G. IULIU MANIU ÎN FAȚA ISTORIEI</b> .....	5
52. Nota nr. 809/1947 a ministrului de Interne, Teohari Georgescu, adresată colegilor de cabinet privind dizolvarea P.N.Ț. ....	16
53. Nota nr. 813/1947 privind activitatea antistatală și contrarevoluționară a lui IULIU MANIU, liderul P.N.Ț. ....	18
54. Notă biografică Grigore Niculescu-Buzești. ....	24
55. Notă biografică N. Carandino. ....	25
<b>H. ÎN CULISELE GUVERNULUI LEGIONAR DE LA VIENA (1944–1945)</b> .....	26
56. Hunedoara, decembrie 1996 – Interviu luat de M. Tarcea lui D. Groza, fost comandant al Corpului Muncitoresc Legionar. ....	29
<b>I. SERVICIILE SECRETE ÎN ACȚIUNE</b> .....	47
57. București, 27 octombrie 1955 – Raport al generalului maior Vasile Vâlcu privind analiza muncii Direcției I din cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe perioada 1 ianuarie – 15 octombrie 1955. ....	48
58. București, fără dată (probabil 1955) – Cu privire la îmbunătățirea muncii informative externe. ....	61
<b>J. POLITICA ȘI LINGVISTICA</b> .....	66
59. București, 13 iunie 1952 – Referat semnat de Leonte Răutu cu privire la activitatea dușmănoasă a lingviștilor Al. Rosetti, Iorgu Iordan și Al. Graur. ....	67
60. București, 13 iunie 1952 – Material semnat de Iosif Chișinevschi: Cu privire la reorganizarea conducerii Institutului de Lingvistică al Academiei R.P.R. ....	70
61. București, 13 iunie 1952 – Fișa personală a prof. Victor Chereseteșiu, propus director al Institutului de Lingvistică din București, în locul lui Iorgu Iordan. ....	72
62. București, 3 octombrie 1958 – Adresa nr. 658 a Direcției Treburilor C.C. al P.M.R. privind numirea prof. Victor Chereseteșiu în Consiliul Științific al Institutului de Lingvistică din București. ....	73
<b>K. DOSARE DE PARTID</b> .....	74
63. București, 22 decembrie 1964 – Notă destinată Secretariatului C.C. al P.M.R. privind problema reprimirii în partid a lui Grigore Răceanu și Ștefan Pavel. ....	75
64. București, 10 iulie 1964 – Memoriul lui Grigore Răceanu pentru reprimirea sa în P.M.R. ....	77
65. București, 1 iulie 1964 – Memoriul lui Ștefan Pavel pentru reprimirea sa în P.M.R. ....	80
<b>L. REZULTATELE ANCHETEI DIN 1967–1968</b> .....	85
66. București, 1968 – Informare privind stadiul anchetei pentru reabilitarea celor condamnați în mod nejustificat din ordinul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. ....	86

67. București, 4 iunie 1968 – Notă privind reexaminarea proceselor celor condamnați pe nedrept din ordinul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. ....	92
68. București, 21 mai 1968 – Notă privind cazul lui Alexandru Drăghici. ....	94
69. București, 9 aprilie 1968 – Notă referitoare la unele probleme reieșite din modul cum a fost cercetată și anchetată Ana Pauker. ....	97
70. București, 15 aprilie 1968 – Raport al Comisiei de partid care a examinat materialele în legătură cu procesul lui Vasile Luca. ....	100
71. București, 14 aprilie 1968 – Notă privind arestarea și anchetarea lui Teohari Georgescu. ....	112
72. 7 iunie 1968 – Referat cu privire la asasinarea lui Ibrahim Sefit, pe baza ordinului dat de către Alexandru Drăghici. ....	115
73. București, 11 septembrie 1968 – Notă cu privire la asasinarea lui Ibrahim Sefit. ....	120
<b>M. PERSONALIA</b> .....	121
74. București, noiembrie 1946 – Dosar <b>strict secret</b> al dr. Wilhelm Filderman. ....	122
75. București, 14 aprilie 1952 – Notă cu privire la destituirea generalului maior Constantin Doncea din funcția de comandant al Apărării Antiaeriene a Teritoriului. ....	132
76. București, 26 decembrie 1952 – Notă privind înstrăinarea, din ordinul lui C. Doncea, a unor materiale aparținând Ministerului Forțelor Armate al R.P.R. ....	133
77. București, 28 august 1952 – Notă cu privire la scoaterea Anei Pauker din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R. ....	135
78. București, 14 mai 1953 – Notă cu privire la numirea comitetului de partid din centrala Ministerului Securității Statului. ....	136
79. București, [1954] – Tabel de propunere la decorare a tovarășilor care au anchetat „grupul de spioni și trădători” condus de Lucrețiu Pătrășcanu. ....	137
80. București, 18 ianuarie 1955 – Dosar personal al lui Alexandru A. Voitinovici, președintele Tribunalului Suprem al R.P.R. ....	139
81. București, 9 februarie 1959 – Notă a M.A.I. al R.P.R. privind avansarea colonelului Vasile Negrea și a generalului Alexandru Nicolski. ....	141
82. București, 11 februarie 1959 – Expunere de motive pentru susținerea avansării generalului Alexandru Nicolski. ....	142
83. București, 11 februarie 1959 – Expunere de motive pentru susținerea avansării colonelului Vasile Negrea. ....	143
84. București, 9 noiembrie 1960 – Notă a Ministerului Afacerilor Interne către Consiliul de Miniștri privind cazurile „transfugilor” Petre Dumitriu, Angelica Rozeanu, Măndru Katz, C. Silvestri, Gh. Haupt și Lelia Eugenia Sterescu. ....	144
85. București, 13 septembrie 1952 – Decret nr. 321 privind păstrarea și evidența dosarelor de anchetă ale persoanelor implicate în acțiuni de trădare, spionaj, sabotaj, trecerea frauduloasă a frontierei, fapte contrarevoluționare, divulgarea secretului de stat etc. ....	146

<b>N. SECȚIA CADRE A C.C. AL P.C.R. : DOSARE SPECIALE</b> .....	148
86. București, 23 august 1944 – Mareșalul Ion Antonescu, <i>Însemnări din celulă</i> (Descoperirea lor, general-maior Gh. Teodorescu) .....	150
87. București, 14 mai 1946 – Mareșal Ion Antonescu și Mihai Antonescu, <i>Ultimele cuvinte la „procesul mării trădări naționale“</i> .....	155
88. București, 1946 – Constantin (Dinu) I.C. Brătianu .....	157
89. București, 1946 – Constantin Titel Petrescu .....	159
90. București, 1947 – Traian Săvulescu .....	161
91. București, 22 aprilie 1952 – Eduard Mezincescu .....	163
92. București, 7 mai 1954 – Valter Roman .....	165
93. București, 20 octombrie 1953 – Vanda Nicolski .....	168
94. București, fără dată – Petre Constantinescu-Iași .....	172
95. București, 15 mai 1956 – Andrei Oțetea .....	174
96. București, 7 ianuarie 1959 – Emil Bobu .....	176
97. București, 31 decembrie 1978 – Alexandru Cretzianu .....	178
98. București, 1989 – Notă privind activitatea unor cadre din conducerea P.C.R. ....	180
99. București, 1989 – Alexandru Bărlădeanu .....	182
100. București, 30 octombrie–3 noiembrie 1989 – Fișe de cadre : Ghizela Vass, Ion Irimescu, Barbu Petrescu, Ion Ursu, Laurențiu Profeta, Maxim Berghianu, Zamfir Stancu, Marius Butunoiu, Anghel Dumbrăveanu, Ioan Toma, Costin Carp, Ion Militaru, Ion Hanganu, Aurica Vizitiu, Adriana Vizitiu, Traian Ciocănea .....	184
<b>LISTA SURSELOR</b> .....	<b>189</b>